

Zdanie Pobne

nirę podpisanej Assesora Duchownej Kollegii,
w sprawie o nieważności Profesji Zakonnej
Kleryka Scholar Pier Józefa Wiszniewskiego,
Dnia 31. Sierpnia, 1820. roku, w tym Depart
Rzymsko-Katolickiego Duchownego Kollegium,
za nieważność ostatecznie zdecydowanej —

Co do upomnienia Konsystorza Mińskiego, za niewłaściwe w Dekrecie za
nieważność Profesji Zakonnej Kleryka Wiszniewskiego Ukaru pod dniem 3^m
Listopada 1798. roku wydanym, a później, bo 1801. roku, 13. Listopada, odnie-
nionym, przytoczenie; oraz co do przestępki Zwierzchności Piarskiej, aby nigdy odtąd,
pod żadnym pozorem, nikogo nadal, bez złożenia formalnej Metryki Chrześcijnej; albo
teraz innego urzędowiącego wydanego, i dostatecznego, o zupełnych latach Świadectwa, na sa-
me tylko gotostwne rodzinow, lub krewnych upewnienia, do Profesji nie dopuszczano, zu-
pełnie się z Wyrokiem Przeswietnego Kompletu Collegii zgadzając; na nieważność
samej Profesji poinformowanego Kleryka, synami się zgodzić nie mogł, z przyczyny
dostarczonych w całym tym Dziele trzech nader ważnych opuszczeń, bez których po-
przednierego roztropnienia, i dopełnienia, moim Zdaniem, cały ten Proces, iakby go
nigdy nie było, według praw, uważany był powinien — A takowe opuszczenia, czyli
nedostatki, są następujące: — # Ze Pan Emeryk Korsak, Chorąży, i Adwokat,
Subsellium Powiatu borysowskiego, oczywiście podstawnym sposobem, podał w dniu
14^m Lipca, 1811. roku do Akt Ziemskich borysowskich, iakoby na Instancję sa-
mego Kleryka Wiszniewskiego, Oświadczenie, o zmuszenie go do Zakonu; kiedy
Prawo, również Kanonicze, iako i Zakonne, przed własnym tylko Przedwozonym
tego Klasztoru, w którym żaliący zostaje, albo przed Provincjałem, czyli Kapitułą
Zakonu, lub wreszcie przed miejscowym Biskupem, i Zwierzchnością Dyceceralną —
Jakoz Natusz Sobór Trydencki, ponawiając w tycie materji Kanony dwóch dawniey-
szych Soborów Arelatenckich, na Sejgi 25tey, o Zakonnikach, i Mnisiach, w rozdz.
19^m, wyraźnie stanowi: „Quicumque Regularis pretendent, se per vim, et metum, in-
gressum esse Religionem; aut etiam dicat, ante statum debitam professum fuisse; aut
quid simile; velitque habitum dimittere quacumque de causa, aut etiam cum habitu
discedere sine licentia Superiorum; non audiatur, nisi intra quinquennium tantum
a die Professionis: et tunc, non aliter, nisi causas, quas pretendaverit, deduxerit coram
Superiore suo, et Ordinario. Quod si antea habitum sponte dimiserit, nullatenus
ad allegandum quamcumque causam admittatur; sed, ad Monasterium redire co-
gatur, et, tanquam apostata puniatur: interim vero nullo Privilegio sua Religionis
juvetur.” A Konstytuya Piarska, w Częci Itey, rozdz 3^m, §. 4^m, pod N^m 37^m,
literę g, tak się obiasnia: „Per Superiorum Regularem, in dicto Decreto intelligi
Superiorum localem illius Domus, in qua reclamans Professionem emiserit, seu e-
iusmodi Domus Regimen exercet, quo tempore causa super nullitate Professionis
ad Judicium deducitur.” Czego wszakże Kleryk Wiszniewski, aby należycie doperbić,
w żadnej ze wszystkich prób i żałob, od siebie podawanych niem nie dowodzi-
takowe Oświadczenie czynić powala — Jakoz Le-

A zatem,

A zatem, nie nalerzato Miniskiemu Konsystorzu w myśl praw tak widocznych, ani przyjmować do sądowniczej swojej rozwagi, działała tak nieformalnie, rozpoczętego. Tem bardziej: że choć raz dopusciwszy w Duchownych Sądównotwach przyjmowaniem, i uważaniem podobnie bezprawnych, przed Aktami świeckimi, przez osoby świeckie, niby w imieniu Zakonników czyniące, względem nieważności zakonnych szlubów, osiądren, otworzy się droga, szeroka, dotąd jeszcze nieznana, ~~vizjnym~~, ~~nalebnym~~, naduzyciom, i ~~bezpo-~~
~~trzebnych procederów~~ kradzieżemu Mniszkom niewolomstwu; kiedy tñich karzy będzie mogł bezkarnie, tak swawolne do Akt ziemskich, po kryjomu zanosić Osiądrenia, dla ~~zakonnych~~ z czasem, na poparcie ~~zakonnego, i bezbornego~~, przeciw uroczystej, dobrowolnie w oblicu Boga, i Świętego iego Kościola, uroczonej przysięgi, Procesu! -

2° Ze w przeciwność tymie tu zacytowanym prawom, równie Konsystorz Miniski, iako i Zwierzchność Zakonna Zgromadzenia Jezuickiego Piarów, nie zwróciły uwagi na tak ważną okoliczność, czyli prawniecy się Kleryk Wiszniewski, zostało ciągle we właściwym sobie Klasztorze, iż też samowolnie Zakon opuściwszy, blaka się po święcie według upodobania, ~~lekkie warzywa~~ święte prawa kościelne; w którym zdarzeniu, poki znowu do Klasztoru, i sukni zakonnej swojej nie powróci, na mocy Bulli Benedykta XIV. Papieża, poczynającę się od wyrazów: „Si datam hominibus fidem Cœ,” stuchanym bydzie nawet w Sądzie duchownym, względem nieważności swych Profesji, bynamiey nie powinien. Gle ze wyraźnie daie się widzieć, z Plenipotencji Prowoda, U^m Jerzemu Filipowiczowi, Reientowi Ziemi Boryssowskiej, w roku 1818^m, dnia 4. Stycznia wydaney; iż podpisani tanie pieczętarze, nie mają go już za duchowną osobę, ale tylko za Jm̄ Pana, iako zupełnie świeckiego. Skąd zuchwale głównych zasad Religii boskiej zwalcenie, w publicznem bezkarnie uchodzącym zgorszeniu, okropna ^{i drogim Zakonom} kleska zadaje, ^{może} do podobnych osmieli bezprawów! -

3° Nakoniec: nie данo uwzględu, i bawności na to: że Regula Piarska szczególna, w rocz. 3^m, pod N^m 38^e 39^e, i 40e, wszystkich tego Zgromadzenia członków nayscisley obowiązne, ażeby corok dwa razy, zakonnych szlubów swoich publiczny Renowacj, czyli powtarzanie, czynili; przez co się też same wota potwierdzają, według formy na Kapitule Generalnej piarskiej, roku 1659e, w tych słowach przepisanej. „Ego N. à Sancto N. me ipsum totum Omnipotenti Deo, ac Deipara semper Virgini Maria, offero, ac dedico, et vota solennia, alias à me emissa, libenter, et ex toto corde, renovo, ac confirmo,” który to wrocławski Wotów Renowacji Klemens XIII. Pa-pież, roku 1762. dnia 15. Grudnia, nadat Przywilej zupełnego Odpustu. Leż również i o tej, tak ważnej okoliczności, nie wybadano, czyli owej Renowacji Kleryk Wiszniewski należycie dopetniał? skądby się okazało, iż jego pierwiastkowa, choćby na-ważna, i we własnym iego ^{wet} sumieniu, i wezwie-^{wet} w nieletniosci wykonana Profesja, przez tyłokrotne onej ponawianie, ważna została-trzem przekonaniu,

Dostępniejszy tedy w niniejszym Dziele wyszczególnionych uchybien, i niedo-statków, nie śmieje, poki też opuszczenia prawnym porządkiem sprostowane nie będą, ~~że~~ ~~że~~ prawniecy się Kleryka Wiszniewskiego, od uroczystej stwierdzonej przysięgi, ~~u~~ ~~u~~ samych nawet pogan święta i nienaruszoną zakonnych wotów, tak łatwo uwalniać, i one za nieważne uznawać; na mocy praw tu wyżej przypowiedzionych, mniemam: ~~je~~ iż, dla potoczenia tamy, mogącym się nadal wydarzać, z tak gorszego przykładu Kleryka Wiszniewskiego, podobniej ~~bezsumiennym~~ i samowolnym drugich Mniszkom postępkom, i nieformalnie wzywanym procesjom, potrzeba uroczie z Kollegium do JU. Xicia Ministra Golięyna przedstawienie, o wejście w to, gdzie z prawa należy, Wysoka Jego Powaga;

żeby

żeby odtąd żadne Akta świeckie, ani Sądownictwa cywilne, pod surową odpowiedzialnością, nie ważyły się inaczej od Zakonników, lub ich Plenipotentów, przeciw ważności szlubów zakonnych, przyjmować żadnych Oświadczeń, albo zarzutów, chyba dopiero za pośrednictwem zniesieniem się z właściwością ich Duchownych Zwierzchnością - 2° Koncytorium Mińskiemu postać Ukarz, ażeby natychmiast udał się, gdzie z prawa nalezy, o sprawdzenie, i umieszczenie w Klasztorze, iżeliby się samowolnie błagał po świecie, Kleryk Wissmiewskiego, pod właściwość Zwierzchność, i suknią piarską, poki się wszystkie okoliczności tego Procesu dostatecznie niewyjasniają; gdyby się temuż Klerkowi, za takowym do Zgromadzenia swoim powrotem, upodobało, zarzucając arz odtąd właściwy zakonnej Professji meważność, w nalezycie prawnym porządku, znowu popierać - 3° Zapotrzebowanie od Piarskiego Provinycata wiadomości obiasniających, czyli aktualnie, w myśl Reguły, dopełnia się coraznie Włotów Renowacyjny? i czyli iż czyniąt, i kiedy mianowicie, Kleryk Wissmiewski? - Oraz; czyli nie mają Księga Piarowie poznieszych iakich Papierzkich Postanowień, czas Professji w ich Zgromadzeniu, nad skazone lat piętnaście, znowu przedłużających; zawierające tymczasowe potwierdzenie Dekretu w tem driele Koncytorza Mińskiego, ze wszelkiem iego skutkami - A takowe moje Zdanie, na moje przytaczonych dowodów, i praw, oparte; z ~~zupelnego~~ przekonania się pochodzące, Przeswieceniu Kompletowi osiądrożyszy, własnoręcznym stwierdzeniem podpisem - Datt w Petersburgu, 30. Stycznia, 1822. Roku -

= X. Mamest z Fulsztyna Herbut - Kanoniczna Katedra Luki -
S. Teologii Doktor —